

Діагностування деменції

UKRAINIAN | ENGLISH

У цьому інформаційному листку описуються ранні ознаки деменції та способи її діагностування. Велике значення має раннє та правильне діагностування.

Якими є перші ознаки деменції?

Так як захворювання, які викликають деменцію, розвиваються поступово, то перші ознаки деменції є ледь помітними і можуть не бути очевидними від початку. Ранні симптоми також залежать від типу деменції і часто відрізняються.

Загальні ранні симптоми включають:

- Проблеми з пам'яттю, особливо з пригадуванням нещодавніх подій
- Розгубленість
- Зниження концентрації
- Зміни особистості або поведінки
- Апатію та абстиненцію чи депресію
- Втрату можливості виконувати повсякденні справи

Деякі люди не одразу розуміють, що ці симптоми вказують на те, що щось негаразд. Вони можуть помилково припускати, що така поведінка є нормальною частиною процесу старіння. Або симптоми можуть з'являтися помалу і залишатися непоміченими довгий період часу. Інші люди відмовляються реагувати на симптоми навіть тоді, коли вони знають, що щось з ними негаразд.

Для людини, що зазнає симптоми, сама природа цих змін в головному мозку може означати, що людина не в змозі усвідомити, що ці зміни відбуваються.

Попереджувальні сигнали

Нижче наданий список загальних симптомів деменції. Передивіться цей список та відзначте симптоми, що спостерігаються. Якщо ви відмітили декілька симптомів, зверніться за консультацією до лікаря стосовно повного обстеження.

Втрата пам'яті, що впливає на повсякденну діяльність

Це нормально, якщо ви інколи забуваєте про зустріч, а потім згадуєте про це. Людина з деменцією забуває набагато частіше або взагалі їх не пам'ятає.

Труднощі при виконанні звичної роботи

Час від часу людина може відволіктись і забути подати частину страв на обід. У людини з деменцією можуть виникати проблеми з усіма етапами приготування страви.

Розгубленість та порушення орієнтації в часі та місці

Людам з деменцією може бути важко знайти дорогу до вже знайомого їм місця, або вони не можуть упізнати, де саме вони зараз знаходяться чи думати, що вони опинилися в минулому.

Проблеми з мовою

Кожна людина час від часу добирає правильного слова, яке вона хоче вжити, але людина з деменцією може забути найпростіші слова або вживати неправильні в даному контексті слова, що робить речення складними для розуміння. Людам з деменцією може також бути важко розуміти інших.

Проблеми з абстрактним мисленням

Кожному може бути важко керувати фінансовими справами, але людині з деменцією може бути важко зрозуміти, що означають числа і що з ними робити.

Погіршена чи знижена розсудливість

Багато видів діяльності потребують здорового глузду. Коли деменція впливає на цю здатність, людина може зазнавати труднощів у прийнятті відповідних рішень, наприклад, що одягнути при холодній погоді.

Проблеми з просторовими навичками

Людині з деменцією може бути важко визначити відстань або напрямок при керуванні машиною.

Проблеми з порядком в речах

Кожен може тимчасово загубити гаманець чи ключ, поклавши їх на інше місце. Людина з деменцією може часто залишати речі в невідповідних для цього місцях.

Зміни настрою, особистості чи поведінки

В кожного з нас час від часу міняється настрій, або ми можемо просто сумувати. В людей з деменцією настрої змінюється дуже швидко та безпричинно. Вони можуть зніяковіти, стають підозрілими чи замикаються на собі.

Втрата ініціативи

Якщо ви стомились від певного виду діяльності, то це нормально. Однак деменція призводить до втрати інтересу до тих занять, які раніше були вам цікаві.

National Dementia Helpline 1800 100 500

dementia.org.au

Це може бути не деменція

Треба пам'ятати, що багато станів мають подібні до деменції симптоми. Не припускайте, що в когось деменція тільки через те, що один або декілька з цих симптомів присутні. Інсульти, депресія, алкоголізм, інфекції, гормональні порушення, недостатнє харчування та пухлини мозку можуть викликати подібні до деменції симптоми. Більшість з цих станів лікується.

Важливий правильний діагноз

Дуже важлива консультація з лікарем на ранніх етапах. Діагностувати деменцію може тільки лікар. Повне медичне та психологічне обстеження допоможе встановити, чи піддається такий стан лікуванню, переконатись, що лікування проводиться правильно, або підтвердити наявність деменції.

Обстеження може включати наступне:

- Історія хвороби - доктор запитає вас про минулі та теперішні проблеми зі здоров'ям, родинний анамнез, які ліки ви приймаєте, та проблеми з пам'яттю, мисленням чи поведінкою, які вас турбують. Доктору може бути необхідним поговорити з близьким родичем, який допоможе надати необхідну інформацію.
- Фізичне дослідження - сюди можуть входити тести на здоровий глузд та перевірку рухової функції, а також функцій серця та легень, для виключення інших захворювань.
- Лабораторні дослідження – сюди входять різні аналізи крові та сечі для встановлення можливої хвороби, яка викликає такі симптоми. У деяких випадках можуть взяти невелику кількість спинномозкової рідини для тестування.
- Нейропсихологічні дослідження або когнітивне тестування - використовуються різні тести для оцінки розумових здібностей, включаючи пам'ять, мову, увагу і можливість вирішувати проблеми. Вони можуть допомогти визначити конкретні проблемні сфери, які, в свою чергу, допоможуть визначити основну причину або вид деменції.
- Скани головного мозку - є види сканування, які дивляться на структуру мозку і використовуються, щоб виключити ймовірність пухлини головного мозку або згустків крові у головному мозку як причину симптомів, а також для виявлення особливостей некрозу тканини головного мозку, які можуть диференціюватися між різними видами деменції. Інші скани дивляться наскільки активні певні частини мозку і також можуть допомогти розрізнити види деменції.
- Психіатричне обстеження - для встановлення розладів, що піддаються лікуванню, таких як депресія, та для регулювання будь-яких психіатричних симптомів, таких як неспокій або галюцинації, що можуть виникати поруч з деменцією.

Як розпочати діагностування

Найкраще звернутись до вашого лікаря, який, після ознайомлення з симптомами, проведення тестування та здачі аналізів, може поставити попередній діагноз і направити людину до інших спеціалістів в цій галузі, таких як невропатолог, геріатр та психіатр.

Деякі люди опираються думці піти до лікаря. Інколи люди просто не розуміють, що з ними щось не так, через те, що зміни в мозку, спричинені деменцією, перешкоджають здатності впізнавати зміни, що відбуваються. Інші з свідомим розумінням бояться підтвердження своїх страхів. Один з найефективніших способів подолання цієї проблеми – знайти іншу причину для візиту до лікаря. Можливо, можна запропонувати серцеве дослідження, перевірку кров'яного тиску або перегляд довготривалого лікування. А можна просто сказати, що вже час для вас обох пройти медичне обстеження. Ваше спокійне відношення в цей період може допомогти людині подолати свої страхи.

Якщо людина все ще відмовляється відвідати лікаря:

- Порадьтеся з вашим лікарем
- Зверніться за інформацію до Групи Оцінки Догляду за Літніми Людьми (Aged Care Assessment Team (ACAT), відвідавши веб-сторінку My Aged Care або за номером **1800 200 422**
- Зверніться до Національної Лінії Допомоги при Деменції за номером **1800 100 500**

Якщо ви вважаєте, що ваш лікар не приймає ваші проблеми серйозно, то ви можете звернутися до іншого лікаря.

Для отримання додаткової інформації про ранні ознаки деменції і отримання допомоги від лікаря, зачайте інформаційний буклет **Стурбовані про свою пам'ять?** з веб-сторінки Деменція Австралія або замовте копію, зателефонувавши до Національної Лінії Допомоги при Деменції.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Деменція Австралія надає підтримку, інформацію, підготовку та консультації. Зверніться до Національної Лінії Допомоги при Деменції за номером **1800 100 500**, або відвідайте нашу веб-сторінку dementia.org.au

За мовною підтримкою телефонуйте до Служби Перекладу за номером **131 450**

DIAGNOSING DEMENTIA

This Help Sheet provides information about the early signs of dementia, the techniques used to diagnose dementia and the importance of an early and correct diagnosis.

What are the early signs of dementia?

Because the diseases that cause dementia develop gradually, the early signs may be very subtle and not immediately obvious. Early symptoms also depend on the type of dementia and vary a great deal from person to person.

Common early symptoms include:

- Memory problems, particularly remembering recent events
- Increasing confusion
- Reduced concentration
- Personality or behaviour changes
- Apathy and withdrawal or depression
- Loss of ability to do everyday tasks

Sometimes people fail to recognise that these symptoms indicate that something is wrong. They may mistakenly assume that such behaviour is a normal part of ageing, or symptoms may develop so gradually they go unnoticed for a long time. Sometimes people may be reluctant to act even when they know something is wrong.

For the person experiencing the symptoms, the very nature of these changes within the brain may mean that the person is unable to recognise that there are changes.

Warning signs

This is a checklist of common symptoms of dementia. Go through the list and tick any symptoms that are present. If there are several ticks, consult a doctor for a complete assessment.

Memory loss that affects day-to-day function

It's normal to occasionally forget appointments and remember them later. A person with dementia may forget things more often or not remember them at all.

Difficulty performing familiar tasks

People can get distracted and they may forget to serve part of a meal. A person with dementia may have trouble with all the steps involved in preparing a meal.

Disorientation to time and place

A person with dementia may have difficulty finding their way to a familiar place, or feel confused about where they are, or think they are back in some past time of their life.

Problems with language

Everyone has trouble finding the right word sometimes, but a person with dementia may forget simple words or substitute inappropriate words, making them difficult to understand. They might also have trouble understanding others.

Problems with abstract thinking

Managing finances can be difficult for anyone, but a person with dementia may have trouble knowing what the numbers mean or what to do with them.

Poor or decreased judgement

Many activities require good judgement. When this ability is affected by dementia, the person may have difficulty making appropriate decisions, such as what to wear in cold weather.

Problems with spatial skills

A person with dementia may have difficulty judging distance or direction when driving a car.

Problems misplacing things

Anyone can temporarily misplace a wallet or keys. A person with dementia may often put things in inappropriate places.

Changes in mood, personality or behaviour

Everyone becomes sad or moody from time to time. Someone with dementia can exhibit rapid mood swings for no apparent reason. They can become confused, suspicious or withdrawn. Some can become disinhibited or more outgoing.

A loss of initiative

It's normal to tire of some activities. However, dementia may cause a person to lose interest in previously enjoyed activities.

It may not be dementia

Remember that many conditions have symptoms similar to dementia, so do not assume that someone has dementia just because some of the above symptoms are present. Strokes, depression, alcoholism, infections, hormone disorders, nutritional deficiencies and brain tumours can all cause dementia-like symptoms. Many of these conditions can be treated.

A correct diagnosis is important

Consulting a doctor at an early stage is critical. Only a medical practitioner can diagnose dementia. A complete medical assessment may identify a treatable condition and ensure that it is treated correctly, or it might confirm the presence of dementia.

An assessment may include the following:

- Medical history – the doctor will ask about past and current medical problems, family medical history, any medications being taken, and the problems with memory, thinking or behaviour that are causing concern. The doctor may also wish to speak to a close family member who can help provide all the necessary information.
- Physical examination – this may include tests of the senses and movement function, as well as heart and lung function, to help rule out other conditions.
- Laboratory tests – will include a variety of blood and urine tests to identify any possible illness which could be responsible for the symptoms. In some cases, a small sample of spinal fluid may be collected for testing.
- Neuropsychological or cognitive testing – a variety of tests are used to assess thinking abilities including memory, language, attention and problem solving. This can help identify specific problem areas, which in turn helps identify the underlying cause or the type of dementia.
- Brain imaging – there are certain scans that look at the structure of the brain and are used to rule out brain tumours or blood clots in the brain as the reason for symptoms, and to detect patterns of brain tissue loss that can differentiate between different types of dementia. Other scans look at how active certain parts of the brain are and can also help discriminate the type of dementia.
- Psychiatric assessment – to identify treatable disorders such as depression, and to manage any psychiatric symptoms such as anxiety or delusions which may occur alongside dementia

Where to begin

The best place to start is with the person's doctor. After considering the symptoms and ordering screening tests, the doctor may offer a preliminary diagnosis and will, ideally, refer the person to a medical specialist such as a neurologist, geriatrician or psychiatrist.

Some people may be resistant to the idea of visiting a doctor. Sometimes people do not realise that there is anything wrong with them because the brain changes that occur with dementia interfere with the ability to recognise or appreciate the changes occurring. Others, who do have insight into their condition, may be afraid of having their fears confirmed. One of the best ways to overcome this problem is to find another reason to visit the doctor. Perhaps suggest a blood pressure check or a review of a long-term condition or medication. Another way is to suggest that it is time for both of you to have a physical check-up. A calm attitude at this time can help overcome the person's worries and fears.

If the person still will not visit the doctor:

- Talk to the person's doctor for advice
- Contact your local Aged Care Assessment Team (ACAT) via My Aged Care on **1800 200 422** for information
- Call the National Dementia Helpline on **1800 100 500**

If you feel your doctor is not taking your concerns seriously, consider seeking a second opinion.

For more detailed information about the early signs of dementia and seeking help from a doctor, download the *Worried About Your Memory?* booklet from the Alzheimer's Australia website or call the National Dementia Helpline to order a copy.

FURTHER INFORMATION

Alzheimer's Australia offers support, information, education and counselling. Contact the National Dementia Helpline on **1800 100 500**, or visit our website at fightdementia.org.au

For language assistance phone the Translating and Interpreting Service on **131 450**